

**МАТЕРІАЛИ УЧАСНИКА
II ЕТАПУ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ
«ШКІЛЬНА БІБЛІОТЕКА – 2017»**

**НОМІНАЦІЯ: «ЧИТАННЯ І ДІТИ: ДІАПАЗОН
БІБЛІОТЕЧНИХ ІДЕЙ І МОЖЛИВОСТЕЙ»
ТЕМА ДОСВІДУ: «ЧИТАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ
ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
ШКОЛЯРА»**

**Автор: Маковей Катерина Олександрівна,
бібліотекар Христинівської ЗОШ І-ІІІ ступенів
Христинівської районної ради
Черкаської області**

ЗМІСТ

I. Опис досвіду з проблеми «Читання як важливий чинник формування особистості школяра»

1. Вступ	3
2. Основна частина	4
3. Висновки	12
4. Список використаної літератури	13

II. Додатки

1. Виставка-консультація «Як стати хорошим читачем»	14
2. Ювілейний буклет «Богдан-Зиновій Хмельницький»	диск
3. Інформаційний бюлетень «Цікаві факти з історії книги»	диск
4. Краєзнавчий проект «Сповідь солдатських сердець»	16 + диск
5. Слайдовікторина «Чи знаєш ти героїв казок?»	диск
6. Урок позакласного читання «Майстер снів та казок»	18 + диск
7. Виховна година «Йшли у бій солдати...»	22 + диск
8. Конкурс-гра «Книгу читай – розуму набирай»	31
9. Бібліотечний урок-змагання «Подорож у світ читання»	38
10. Виставка одного жанру «Про все на світі»	41
11. Слайд-бесіда «Сторінками історії книги»	диск
12. Бесіда-порада батькам молодших школярів «Розкажи мені казку» . .	43
13. Рекомендаційний список літератури для батьків «Виховання в сім'ї» .	49
14. Моніторинг читацьких формулярів	51

***Книгу треба не тільки любити, а й поважати, шанувати...
Книжки треба вміти читати. То не розвага. То велика
робота думки – оцінка й узагальнення, аналіз і практичне
застосування прочитаного.***

Л.М. Ревуцький

XXI століття висуває нові орієнтири та вимоги до особистості, істотно переосмислюється та підвищується роль освіти. Її нова філософія втілюється в особистісно зорієнтованій моделі виховання, спрямованій на розвиток творчої особистості школяра.

Школа сьогодні – перший крок до навчання й виховання дитини в подальшому житті. Важливою ланкою в цьому процесі є шкільна бібліотека, яка навчає й виховує дітей за допомогою як книги зокрема, так і читання взагалі.

В сучасних умовах інформатизації відбувається певна зміна орієнтирів у визначенні потреб для забезпечення інтелектуального, духовного розвитку дітей та молоді. Книгу сьогодні частково замінили такі носії інформації як комп'ютер, Інтернет, CD-ROM, відеофільми та ін., тому частина часу, яка раніше використовувалась на читання, тепер витрачається на перегляд відео та кінофільмів, комп'ютерні ігри. Ще кілька десятиліть тому В.О. Сухомлинський порушував це питання: «Тепер книжці доводиться змагатися з іншими джерелами інформації. Отже, навіть там, де хороші книжки для читання є, вони часто стоять на полицях бібліотек, як сплячі велетні».

Учені стверджують, що «читання – це не проста навичка, а складний вид діяльності, що передбачає орієнтування у потоках інформації, сприймання та розуміння змісту тексту, його осмислення і засвоєння, а також можливе використання (застосування) прочитаного у повсякденному житті, навчанні та професійній діяльності для досягнення власних ідей» [9]. Вміння працювати із додатковою літературою з різних предметів допомагає вивести учнів за рамки підручника, глибше осмислити і зрозуміти вивчене. Пропаганда читання,

виховання інформаційно-бібліографічної та читацької культури, формування вміння користуватися бібліотекою, її послугами, книгою, довідковим апаратом, розвиток пізнавальних інтересів – **пріоритетний напрямок діяльності бібліотеки Христинівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ст.**

Основними компонентами залучення дітей до читання є:

- наочна пропаганда (виставки, викладки, тематичні полицьки);
- діючий «Куточок читача»;
- тематичні виховні години;
- бібліотечні уроки;
- масові заходи;
- моніторинг (аналіз читацьких формулярів, проведення анкетування, спостереження);
- індивідуальна робота з читачами – бесіди, консультації та рекомендації;
- співпраця з батьками.

Отже, читання на будь-яких носіях – це необхідний елемент розвитку мислячої людини. Тому вся робота бібліотеки спрямована на просування й популяризацію читання.

ЧИТАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ШКОЛЯРА

Робота бібліотеки Христинівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ст. ведеться згідно з річним планом, виходячи з основних документів про школу та нормативно-правових документів, якими визначається діяльність бібліотеки.

Весь фонд шкільної бібліотеки розміщений на стелажах і розставлений згідно таблиць ББК, є книжкові роздільники, зроблені надписи на книжкових полицях. Художній фонд максимально розкривається в умовах відкритого доступу для користувачів.

Зручностями відкритого доступу є:

- ✓ створення умов для широкого використання друкованого фонду;
- ✓ можливість глибшого розкриття фонду через тематичні книжково-ілюстративні та нетрадиційні виставки та полицки.

Фонд підручників знаходиться окремо від основного фонду.

Створені всі умови для користування фондом та його збереження. Обладнана читальна зала на 12 посадкових місць. Облаштовані постійно діючі тематичні виставки: виставка-презентація «Вернісаж книжкових новин», виставка-подорож «Література рідного краю», виставка-гордість «Моя країна – Україна», профорієнтаційна виставка «Щоб віднайти дорогу всіх доріг», виставка-заклик «Від громадянина України – до громадянина Землі!». Оформлено бібліотечний плакат «Шкільна бібліотека. Десять «золотих» правил читання книг». Діє «Куточок читача». На стенді розміщені календар знаменних дат на поточний місяць, заповіді читача, права та обов'язки користувачів шкільної бібліотеки, правила поведінки у бібліотеці, поради батькам, підсумки рейдів-перевірок підручників та результати моніторингу читацьких формулярів. Окремо – папки з добірками матеріалів «Поради читачам. Рекомендації щодо роботи з книгами, інформацією» та «Комп'ютер і ми». А також виставка-консультація «Як стати хорошим читачем» (Додаток 1).

Крім постійно діючих тематичних полицок та виставок, викладок літератури за темами шкільної програми, систематично оформляються традиційні та нетрадиційні виставки, викладки (полицки) до шкільних заходів, тематичних тижнів, місячників, а також важливих подій та ювілеїв видатних людей України та світу згідно календаря знаменних дат («Я для тебе горів, український народі...» (до ювілею В. Симоненка), «Історія мого життя складає частину історії моєї Вітчизни» (до Шевченківських днів), «Здоровим бути модно» (до тижня ОБЖ), «Чорна трагедія на кольоровій Землі» (річниця Чорнобильської трагедії), «Плекатимеш мову – цвістимуть слова» (до Дня української мови), «Свято зі сльозами на очах» (до Дня Перемоги) та багато інших). Під час організації бібліотечних виставок обов'язково враховуються вікові особливості читачів. Для дітей молодшого шкільного віку виставки

готуються яскраві, художньо оформлені, з коротким, простим та цікавим змістом. На викладках завжди розміщую пам'ятки, звертання, вислови видатних людей, ілюстрації. Біля таких виставок проводяться консультації та огляди літератури, що дає змогу глибше розкрити тему виставки, привернути увагу дітей, залучити їх до читання.

Завдяки ІКТ бібліотека впроваджує окремі напрямки бібліотечного маркетингу, а саме:

- створюються різноманітні засоби зорової агітації: стіннівки, емблеми; бібліотечні плакати; рекомендаційні списки, оголошення;
- виготовляється ексклюзивна бібліотечна продукція: грамоти, подяки, тематичні закладки, буклети (*Додатки 2, 3 на диску*)

що сприяє позитивному іміджу бібліотеки та привертає увагу читачів.

У процесі читання в учнів формується позитивне ставлення до навколишньої дійсності, розвиваються естетичні смаки, етичні почуття, творчі здібності, збагачується мовлення. Водночас електронна культура здатна посилити можливості книжкової. Необхідно не протиставляти, а поєднувати книжкову культуру та можливості електронної. Такі поняття як «Інтернет», «веб-сайт», «локальна мережа» - просто черговий засіб, який допомагає у вирішенні проблеми пропаганди новішими та сучаснішими методами. Завдяки комп'ютеризації стало більш очевидно, що бібліотека – це центр збереження і поширення не тільки самих документів інформації, а й орієнтир для читачів у пошуку інформації. Такий своєрідний міст між віртуальним світом та реальною бібліотекою, поєднуючи старі форми з новітніми інформаційними технологіями, перетворює бібліотеку на особливе середовище, що спонукає до здобуття знань. Спектр використання інформаційних технологій найрізноманітніший, але головне завдання шкільної бібліотеки полягає в тому, щоб застосування комп'ютера та мультимедійних технологій носило світоглядний, загальнокультурний характер, було спрямовано на всебічний розвиток особистості дитини та розкриття їхніх творчих здібностей.

До послуг відвідувачів бібліотеки сучасний комп'ютер та принтер. Наші учні мають можливість виходу в Інтернет через шкільну мережу. У бібліотеці заборонені комп'ютерні ігри та доступ на деякі сайти; дозволено користуватись Інтернет-енциклопедіями, Інтернет-бібліотеками, сайтами новин, банками рефератів, перекладачем. Для полегшення пошуку в Інтернеті розроблено покажчик адрес рекомендованих сайтів. Користувачі мають можливість знайти потрібну інформацію на будь-яких носіях (друкованих та електронних), обробити її в текстовому чи графічному редакторі, перекласти на іншу мову, роздрукувати, скопіювати на лазерний диск чи флешку, а також написати доповідь чи реферат, створити проект, презентацію. Завжди допомагаю, консультую, як знайти потрібну інформацію за темою, як з нею працювати, як правильно оформити та зберегти результати роботи.

Інтернет використовую для проведення з дітьми віртуальних екскурсій до відомих музеїв та найбільших бібліотек світу; відвідування віртуальних виставок. Там можна дібрати матеріали для виставок та заходів, які проводяться у нашій бібліотеці й школі. За допомогою комп'ютерної техніки ми самостійно створюємо мультимедійний супровід до заходів (виховних годин, інформаційних хвилин, уроків мужності, бесід, віртуальних подорожей), уроків, виховних проектів, а саме – електронні презентації, відеофільми, фото та відео добірки (*Додаток 4 + диск*). Використовуємо інтернет-ресурси при підготовці до конкурсів «Соняшник», «Срібний колосок», «Золотий колосок», учнівських олімпіад, створенні різних учнівських проектів з фізики, географії, природознавства, для участі в шкільному науковому товаристві «Золота сова», а також підготовці для написання робіт МАН.

Враховую у своїй роботі вікові особливості читачів. Наприклад, для учнів 1-4 класів відведено свій куточок, де вони самостійно вибирають книжки, розкладені на тематичних полицях «Пригоди, подорожі, фантастика», «Яке це диво – казка!», «У світі рослин та тварин», «Твій ровесник». Діти добре орієнтуються серед книжок та самостійно знаходять потрібну книгу.

Допомога читачеві у виборі книги та роботі з нею, пошуку і поясненні невідомих йому фактів, сприяння навчальній діяльності – все це вимагає індивідуального підходу до кожного читача. У своїй практиці застосовую різноманітні форми й методи індивідуальної роботи з читачами різних вікових груп. Основою індивідуальної роботи зі школярами молодших класів є спільна робота бібліотекаря, вчителя, батьків у розвитку та формуванні в дитини інтересу до самостійного читання, до дитячої книжки. Найпоширеніша форма роботи – бесіда: під час запису до бібліотеки, рекомендації та вибору книг, повернення книг, коли дитина ділиться враженням про прочитане. При проведенні як індивідуальних, так і групових бесід із школярами завжди цікавлюся, що їм подобається в книгах, якій літературі вони надають перевагу, хто для них є авторитетом у виборі книг. В індивідуальних бесідах запитую: «Чи сподобалась тобі ця книга? А що особливо сподобалось?». Раджу, яку книгу можна ще прочитати. Консультую, де можна знайти інформацію з теми. Якщо в бібліотеці немає потрібної книги чи якоїсь інформації, намагаюся знаходити її в електронному вигляді. Активно використовуються читачами тематичні папки з підібраними за темами матеріалами (всього їх більше 20). Для наповнення папок використовуються статті з періодичних видань та роздруковані матеріали з Інтернету. Папки складаються за запитом, з якими найчастіше звертаються наші користувачі: «Екологічні проблеми людства», «Вічне слово Шевченка», «Сторінками історії рідного краю», «Сійся, родися, звичай народний...», «Шкідливі звички. До чого це веде?» та ін.

У нашій школі стало доброю традицією у Всеукраїнський день бібліотек проводити обов'язкову екскурсію до бібліотеки учнів 1-2 класів. Тут дуже важливо правильно й професійно ознайомити школярів із бібліотекою, емоційно провести бесіду, яка в подальшому вплине на бажання знову зустрітись з книгою. Під час проведення екскурсії практикую проведення слайдовікторин «Сторінками улюблених книг», «Чи знаєш ти героїв казок?» (Додаток 5 на диску), літературних ігор «Казковими стежками» та «Світ народних загадок».

Також щорічно у школі проводиться Тиждень дитячої книги та вже третій рік поспіль Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек. Спільно з педагогічним та учнівським колективами організовуються різноманітні заходи: виставки «Тобі, мій краю, в щирім слові і я освідчуюсь в любові», «Роки війни – століття пам'яті», урок позакласного читання у бібліотеці «Майстер снів та казок», присвячена Г.К. Андерсену, для учнів 4 класу (*Додаток 6 + диск*), виховні години «Мандрівка в океані книг», «Не руйнуй гармонії Земної», «Знавці права» - на основі відомих казок (для учнів 5-6 класів), «Подорож у країну Здоров'я», «Йшли у бій солдати...» - до Дня визволення України – для учнів 9-11 класів (*Додаток 7 + диск*), бесіди, диспути, проведення літературного конкурсу імені Т.Г. Шевченка та ін.

Любов та повага до книг виховується при проведенні таких масових заходів: «Свята поезії» (для учнів 5-11 класів), ранку «У Землі супутник Місяць, а в людини – книга» (для учнів 2-3), вікторини «Книгу читай – розуму набирай!» (для учнів 7-8 класів (*Додаток 8*)), сімейного свята «Тато, мама, я – читачів сім'я» (для учнів 5-6 класів), конкурсу на кращу закладинку (1-4 класи), конкурсу малюнків «Мій улюблений літературний персонаж», створення фотоколажу «Моя домашня бібліотечка».

Використовую такі форми роботи з популяризації дитячої книги, як прослуховування аудіотворів та перегляд буктрейлерів. Відео використовуємо як запозичене (Тернопільської обласної бібліотеки для дітей, Хмельницької обласної бібліотеки для дітей, Одеської обласної бібліотеки для юнацтва), так і намагаємось створювати власне.

Одним із шляхів залучення учнів до книги є проведення бібліотечних уроків. Мета їх – формування у читачів навичок самостійного вибору літератури в умовах відкритого доступу до книжкових фондів, вільної орієнтації у різноманітні друківаних джерел. Правилам користування бібліотекою (ДІФ) учні навчаються на уроках читання, української мови, бібліотечних уроках, а також під час індивідуальної роботи з читачами.

Знайомство школярів з основами бібліотечно-бібліографічних знань відбувається з першого класу, коли вони вперше беруть до рук підручник, свою першу книгу – буквар. З дітьми проводяться настановчі уроки в класі про бережливе ставлення до книги та правила користування нею. Для учнів початкових класів проводяться уроки в довільній формі: екскурсії, подорожі, свята, бесіди, ігри, змагання тощо (*Додаток 9*). На уроках використовуються ілюстрації, таблиці, бібліотечні виставки, плакати (*Додаток 10*) та часто мультимедійний супровід – електронні презентації, слайдовікторини, слайд-бесіди (*Додаток 11 на диску*).

Для учнів середніх та старших класів система ББУ підпорядкована навчанню й формуванню у них свідомого й зацікавленого ставлення до самостійного вибору книги та застосування отриманих знань у самоосвіті та навчанні. Учні отримують первинні знання про книгу, бібліотеку, бібліографію. Кожне наступне заняття будується на більш розширеному матеріалі, який розвиває та поповнює бібліографічні знання учнів. Уроки плануються так, щоб у їх проведенні брали участь класні керівники та учителі-предметники. Також проводяться інтегровані уроки (наприклад, теми «Абонемент та читальний зал», 2 клас; «Словники та їх види. Робота зі словниками», 5 клас).

Одним із напрямків виховання культури читання є бережливе ставлення школярів до книги, тому в нашій школі достатня увага приділяється вихованню шанобливого ставлення до друкованих видань, зокрема підручників. Спільно з класними керівниками постійно проводимо бесіди на виховних годинах за такими темами: «Правила спілкування з книжкою», «Книга – бібліотека – читач», «Як я зберігаю шкільні підручники». Розроблена «Пам'ятка користувача книг» та «Заповіді читача». У кожному класі працюють пости бережливих, які щомісячно перевіряють стан збереження підручників. Члени учнівського парламенту контролюють цей процес, двічі на рік підводять підсумки та повідомляють результати на загальношкільних лінійках, а також оформляють «Екран стану збереження підручників» та виставку «Підручник у руках учня: яким я був – яким я став». Крім цього, в бібліотеці працює

«Книжкова лікарня», де діти разом із бібліотекарем проводять дрібний ремонт книг та реставрацію пошкоджених підручників.

Успіх у формуванні читацьких інтересів школярів вбачаю у співпраці бібліотеки з батьками. Питання щодо виховання у дітей любові до книги обговорюю на батьківських зборах (*Додаток 12*). Виступи поєднують лекторій із практичними порадами «Як зацікавити дітей читанням», «Десять порад із виховання маленького читача», «Рекомендації та пропозиції щодо читання вголос». Попередньо проводжу анкетування. Темі лекцій визначаю на основі узагальнення результатів. Знаючи індивідуальні особливості школярів, рекомендую батькам придбати або взяти в бібліотеці літературу, яка буде цікавою для їх дитини. У бібліотеці є тематична папка «Читають батьки – читають діти», в якій зібрано матеріали про роль сім'ї у вихованні читача, єдність сімейного та суспільного виховання, а також наявні списки рекомендованої літератури по педагогіці та психології для батьків (*Додаток 13*) та для позакласного читання влітку школярам усіх класів. У школі стало традицією щорічно проводити благодійну акцію «Книга в дарунок бібліотеці». Після проведення акції подаровані книги представляються на виставці «Твоя сім'я – шкільній бібліотеці».

Важливу роль для виявлення перспективи розвитку шкільної бібліотеки має аналітична діяльність, аналіз існуючої практики та рівня роботи бібліотеки. Суть бібліотечного моніторингу – спостереження за змінами в роботі бібліотеки, інноваційними процесами. Це дає змогу оцінити рівень бібліотечної діяльності та з урахуванням цих даних планувати окремі напрямки роботи. Тому важливим аспектом діяльності бібліотекаря є дослідження дитячого читання за допомогою анкетування та тестування, що дозволяє визначити ставлення до читання, коло читацьких інтересів та рівень інформаційної культури читання («Який я читач», «Ти і твоя шкільна бібліотека», «Сучасний учень і книга» тощо). Постійно проводиться груповий та індивідуальний аналіз читацьких формулярів, який дозволяє визначити активність читачів різних вікових категорій та тематичне коло інформаційних запитів. Дані дослідження

допомагають якомога краще організовувати роботу, максимально задовольняти потреби користувачів, знайти найбільш ефективні форми виховання інформаційної культури школярів.

Так, задля виявлення читацької активності учнів та їх читацьких інтересів було проведено опитування, в якому взяло участь 70 респондентів – учнів 2-11 класів. У результаті моніторингу читацького попиту зроблено такі висновки:

- більшість читачів обговорюють вдома те, що прочитали, а значить, враховують думку батьків щодо вибору літератури для читання (68%);
- читачі мають різні інтереси та схильності, полюбують читати літературу різних жанрів та галузей;
- 82% користувачів подобається відвідувати бібліотеку;
- 26% учнів читають кожного дня, а 34% – декілька годин на день;
- читачі відвідують бібліотеку не лише для того, щоб взяти книгу або отримати консультацію з різних питань (62%), а й також (що немало важливо) поспілкуватись (28%).

Використання різних технологій, ідей та прийомів, значно удосконалює роботу шкільної бібліотеки, підвищує пізнавальну та читацьку активність учнів, сприяє підвищенню рейтингу бібліотеки серед читачів, забезпечує основу для позитивної, дієвої співпраці бібліотекаря з дітьми та педагогами. У результаті послідовної діяльності шкільної бібліотеки спостерігається підвищення кількісних показників роботи, про що свідчать діаграми (*Додаток 14*).

Кардинально змінилася роль бібліотекаря у закладі: від працівника, який рекомендує гарну книгу і видає її учневі, до спеціаліста в галузі нових інформаційних технологій, здатного співпрацювати з педагогами з питань систематичного підходу до роботи з інформацією із навчальних предметів, щоб з перших років навчання дітей у школі, пошук і отримання інформації стали б повсякденною потребою учнів. Час формує нове покоління користувачів, тож шкільна бібліотека, як сучасний інформаційний центр, має обслуговувати їх на основі комп'ютерних технологій, а як центр виховання культури, залишатися

одним із важливих засобів підготовки юного покоління до життя в інформаційному суспільстві.

Зрозуміло, що найважливіше в роботі бібліотекаря – це вміння спілкуватися з дитиною, бути прикладом та авторитетом для неї. Бібліотекар – це водночас і психолог, і педагог, і консультант, і ерудит, і менеджер, і режисер, і художник. Тому у своїй роботі намагаюся поєднувати якості всіх цих професій для якісного, змістовного, оперативного забезпечення інформаційних потреб користувачів бібліотеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вашуленко, О. Читацька компетентність молодшого школяра: теорет. аспект / О. Вашуленко // Початкова школа. – 2011. - № 1. – С. 48-50.;
2. Гаркуша, В.В. Шкільна бібліотека – центр інформаційного та культурного розвитку дитини / В.В. Гаркуша // Шкільна бібліотека. – 2009. - № 7. – С. 59-63.;
3. Дондолова, Р.Б. Сучасний учень і культура читання / Р.Б. Дондолова // Шкільна бібліотека ПЛЮС. – 2012. - № 11-12. – С. 23-27.;
4. Коцюрба, І.А. Читання – шлях до успіху / І.А. Коцюрба // Шкільний бібліотекар. – 2015. - № 8. – С. 8-11.;
5. Куроп'ятник, І.В. Читання як стратегічно важлива компетентність для сучасної молоді: професійна компетентність / І.В. Куроп'ятник // Педагогічна майстерня. – 2012. - №4. – С. 13-16.;
6. Нємченко, О.М. Сучасна бібліотека як інформаційний центр навчального закладу / О.М. Нємченко // Шкільний бібліотекар. – 2011. - № 3. – С. 6-12.;
7. Тимощенко, О.П. Сучасний учень і культура читання / О.П. Тимощенко // Шкільна бібліотека. – 2008. - № 3. – С. 6-8.;
8. Хоменко, О.І. Сучасний учень і культура читання / О.І. Хоменко // Шкільна бібліотека. – 2008. - № 2. – С. 90-94.;
9. Шкільна бібліотека як інформаційний соціокультурний центр: навчально-метод. посібник / уклад. О.Є. Матвійчук. – К., 2008. – 159 с.

«Як стати хорошим читачем» - виставка-консультація

Епіграф: «Літературі так само потрібні талановиті читачі,
як і талановиті письменники».

С.Я. Маршак

Розділ I. «Здійсни подорож в історію книги».

Країна Книг... Це країна давня й одночасно молода. Юні читачі зможуть дізнатися про історичну роль книги від стародавності до наших днів, про її значення в формуванні духовної культури людини, отримати уявлення про великі книги давнини та знаменитих книжників, побувати в різних країнах та епохах, які відігравали важливу роль у долі книги. І обов'язково «познайомитись» із бібліотеками минулого та сучасними храмами мудрості.

Неможливо стати хорошим читачем без знання історії книги. Вивчай її!

Розділ II. «Учись культурі читання».

Культура читання – це:

- Вміння самостійно працювати з книгою;
- Знання прийомів раціонального читання;
- Здатність швидко знаходити потрібні книги у бібліотеці;
- Вміння зосередитись на тому, що читаєш;
- Бережливе відношення до книги та ін.

Оволодівай всім цим!

Книга вчить, лікує душу, виховує смак, формує погляди... Талант читача – це не просто природний дар, а результат невтомної праці. Талант читача – один із тих небагатьох талантів, які кожен може розвинути сам.

Як же навчитися насолоджуватись майстерністю письменника, глибиною його думки, а не просто «ковтати» книги, виконувати нудні завдання? Чим правдива книга відрізняється від фальшивої, талановита – від сірої? З чого починати роботу над рефератом? Які прийоми швидкого читання? Як

правильно оформити цитату, скласти список літератури, план. конспект? На ці та багато інших питань ти можеш знайти відповіді в запропонованих виданнях, скориставшись важливими порадами спеціалістів.

Розділ III. *«Подружись з енциклопедіями, довідниками, словниками»*

Орієнтуватися в потоці інформації допомагає довідкова література. Це – енциклопедії, словники, довідники. Звертайся до них!

Запропоновані видання (як на паперовому, так і на електронному носії) стануть вірними супутниками в захоплюючій подорожі по планеті знань. Лаконічний текст, ілюстрації допоможуть легко засвоїти серйозні та корисні відомості про людину та Всесвіт, про зниклі цивілізації та незвичайних явищах природи, про тварин та рослини, а також багато іншого. І, звичайно ж, знадобляться тобі протягом кількох років навчання.

(обов'язково додається веббібліографія – рекомендаційний список сайтів, на яких розміщені електронні енциклопедії, словники для школярів)

Розділ IV. *«Читай книги, перевірені часом»*

Обираючи книгу для читання, особливу перевагу надавай тим, які користуються популярністю у багатьох поколінь читачів.

Тут запропоновані кращі книги для дітей, які витримали перевірку часом: їх читали мами й тата, бабусі й дідусі... Ці видання справді складають «золоте коло» читання.

Мистецтво бути читачем – мистецтво велике й безкінечне, цією майстерністю оволодівають все життя. Корисні поради та читання книг, запропонованих на виставці, допоможуть тобі стати хорошим читачем!

Список використаної літератури:

1. Константинова, І.М. Сучасний читач і культура читання / І.М. Константинова // Шкільна бібліотека. – 2009. - №6. – С. 58-61.;
2. Чернецкая, О.В. Как стать хорошим читателем / О.В. Чернецкая, А.И. Олейникова // Шкільна бібліотека. – 2010. - №10. – С. 65.

Паспорт проектної краєзнавчої роботи

«Сповідь солдатських сердець»,

присвяченого 70-річчю Перемоги

Діяльність складалася з III етапів:

I етап. Підготовчий. Визначення проблеми, теми, формулювання мети і завдання майбутньої діяльності, планування роботи над виконанням.

Тема: Мої земляки в період II світової війни, їх вклад у здобуття Перемоги.

Тип проекту: інформаційно-дослідницький; за кількістю учасників – колективний; за тривалістю виконання – короткотривалий.

Учасники проекту: учні 5-11 класів, класні керівники, заст. директора з виховної роботи, учитель інформатики, бібліотекар.

Мета: Вивчити історичні події II світової війни.

Визначити роль наших земляків у здобутті Перемоги.

Висвітлити невідомі сторінки війни.

Дослідити долю воїна-переможця.

Завдання: провести пошукову роботу щодо обліку ветеранів – жителів села.

Зібрати та узагальнити матеріали про життя наших земляків та їх участь у II світовій війні.

Оформити книгу слави, розробити презентацію з узагальненням фактів життя, особистих документів, інтерв'ю з ветеранами та ін.

Матеріали використовувати для уроків історії, класних виховних годин, спільних заходів з ветеранами.

План роботи: 1. Збір інформації.

2. Аналіз інформації.

3. Представлення результатів.

4. Оцінка результативності роботи.

II етап. Практично-виконавчий. Основний вид діяльності – пошукова робота. Керівник – заст. директора з виховної роботи.

I група – класні пошукові бригади (куратори – класні керівники);

II група – архівна робота (документи та матеріали, що стосувались теми проекту; куратор – бібліотекар);

III група – випуск книги слави (куратор – вчитель інформатики), розробка презентації (куратор – бібліотекар).

III етап. Заключний. Представлення результатів виконання мети: матеріал про ветеранів (книга слави, презентація); сценарії виховних годин; матеріали для куточку бойової слави.

«Майстер снів та казок»

Урок позакласного читання у бібліотеці, 4 клас

Мета: поглибити знання учнів про життя та творчість дитячого письменника Г.К. Андерсена; викликати інтерес до читання його творів.

Обладнання: мультимедійна презентація, проектор, різнокольорові картки.

Хід уроку:

Бібліотекар: (Слайд 1) «Ця казка на білих ланах іде уночі по дорозі. І місяць тече по хатах. А в казки на віях сльози. Іде вона й тихо плаче: Андрійка ніде не баче...» Ці рядки відомого українського поета М. Вінграновського вимальовують в нашій уяві чарівну постать гості щасливих сімейних вечорів, мандрівниці місячних ночей, володарки захоплюючих снів – казки. Чи знайдеться в світі людина, яка б хоч раз на віку не мандрувала чарівною країною казок?!

Багато хто вирушав у цей дивовижний, добрий, мудрий і справедливий світ. Зазирнувши до нього раз, ніколи не забудеш про його існування. Знайомство з казкою – завжди свято, що відкриває нам чарівну скарбничку творчого духу народу, його дум і мрій, фантазій і людяності, справжньої любові до природи і людини, відваги в битві за правду і волю, за щастя рідного краю.

Ми теж сьогодні вирушимо до світу казок – казок Г.К. Андерсена. (Слайд 2) Перепусткою до початку подорожі будуть відповіді на запитання: що таке літературна казка? Чим відрізняється від народної? Яких письменників-авторів казок ви знаєте? (відповіді дітей)

Ну що ж, давайте здійснимо уявну коротку подорож країною казок Г.К. Андерсена. (Слайд 3). С.Я. Маршак казав так: «Є в світі країна, яку ми всі добре знаємо і починаємо любити її ще з раннього дитинства. Країна казок Андерсена. Вона входить у наші оселі раніше, ніж ми починаємо читати, входить легкою, майже нечутною ходою, як прославлений ним чарівник, майстер снів та казок Оле-Лукойє, - той же Оле Закрий очки, котрий

з'являється біля ліжечка дітей вечорами, без черевиків, у товстих панчохах, з двома парасольками під рукою. Одна парасолька – з кольоровими візерунками і картинками. Оле розкриває її над слухняними дітьми. Інша парасолька – звичайна, без малюнків. Якщо її відкривають над вами, ви не побачите нічого, окрім темряви. Г.К. Андерсен добріший від свого Лукойє. Він ніколи не залишає вас у темряві!» *(перегляд фільму, слайд 4).*

(Слайд 5). Всього Андерсен написав більше 170-ти казок та історій. Головними героями казок Андерсена були як люди, так і предмети – штопальна голка, стручок гороху, хатні меблі тощо. Подеколи він переосмислює данські народні сюжети, часом бере мотиви інших народів або ж виписує оригінальні сюжети. Та в усіх його казках відчутний колорит данського фольклору. Мова жива, емоційна, близька до розмовної. Елементами дійсності в них переплітаються з елементами фантазії і наукової фантастики. Можливо тому, що письменник умів бачити цікаве там, де хтось інший цього не помічав, він і став *(Слайд 6)* автором 5-ти романів, 20 п'єс, 8 дорожніх нотаток (об'їздив мало не всю Європу, побував у Африці), багатьох поезій (деякі з них, покладені на музику композиторами Шуманом та Мендельсоном, стали піснями). Деякі твори із цього великого списку, а саме – казки – ми зараз згадаємо. *(Слайд 7)* Для цього я вам пропоную пограти в гру «Вгадай казку – склади слово». Дивлячись на ілюстрації різних художників до найвідоміших казок, вгадати назву і записати букву, якій відповідає правильний варіант відповіді та скласти слово. Наприклад, *(Слайди 8-19).*

Проводиться гра *(Слайди 20-34)*

А до якої казки Г.К. Андерсена ці ілюстрації? *(Слайди 35-36)* Про що розповідається в ній? Яка основна думка твору?

(Слайд 37). Як ви розумієте ці слова Андерсена?

Пропоную вам переглянути мультфільм, знятий за мотивами казки Г.К. Андерсена «Гидке каченя». *(Слайд 38).* Яка головна думка цього фільму? Чим відрізняється мультфільм від казки?

(Слайд 39). Кажуть, що ЦЯ історія не казка, а бувальщина. Давайте послухаємо... (не називаючи казки, прочитати в ролях твір «Принцеса на горошині»). Як називається твір? Подивіться на ілюстрації до цієї казки-бувальщини. (Слайд 40)

Г.К. Андерсен належить до тих письменників, які здобули визнання за життя. На його Батьківщині Данії є багато місць, які говорять про те, що саме в їх країні народився і жив славетний казкар. (Слайди 41-42).

Також його ім'я вшановується на світовому рівні: починаючи з 1956 року – напередодні дня народження Г.К. Андерсена – в кінці березня – раз на два роки кращому дитячому письменникові світу вручається Золота медаль Андерсена (Мала Нобелівська премія). (Слайд 43).

Найвідомішими Лауреатами Міжнародної премії були: шведська письменниця Астрід Ліндгрєн (Слайд 44), фінська письменниця Туве Янссон (Слайд 45), італійський автор Джанні Родарі (Слайд 46).

Письменники, які не стають Лауреатами (переможцями) премії, але твори яких журі вважає достойними, заносяться до «Почесного списку Андерсена». Серед відомих нам прізвищ російські дитячі письменники Агнія Барто та Сергій Міхалков (писали у віршованій формі), шведська письменниця, Лауреат Нобелівської премії з літератури (1909 р.) Сельма Лагерлеф (автор твору «Подорож Нільса Гольгерсона з дикими гусьми»).

Є в цьому «Почесному списку...» і українські дитячі письменники – (Слайд 47). Богдан Йосипович Чалий (за поему-казку «Барвінок і Весна») та (Слайд 48). Всеволод Зіновійович Нестайко (за книгу «Тореадори з Васюківки»).

Люди люблять і цінують казки цього доброго, іронічного та натхненного художника. В них відчувається душа майстра, який вийшов із народу. Вже хто-хто, а Андерсен знав, як важко жити бідним. Він розповідав у своїх казках, що правда перемагає брехню, що добро завжди торжествує над злом, що коли людина трудиться, коли майстер своєї справи, то вона доб'ється чогось в житті. І всі діти світу, а значить і дорослі світу, тому, що кожна дитина виростає у дорослого, читають казки Андерсена з любов'ю та вдячністю до його

дивовижного таланту. 50 років він писав казки для дітей. Ті казки стали бажаними гостями у всіх куточках світу. (Слайд 49). Тож саме 2 квітня – в день народження відомого казкаря – весь світ відзначає Міжнародний день дитячої книги.

«Зворотний зв'язок» з дітьми. (Слайд 50). Чи дізнались щось нового для себе? Чи був цікавим урок? Голосування учнів різнокольоровими картками за методом «Світлофор».

Список використаної літератури:

1. Андерсен, Г.К. Казки/ Х.К. Андерсен; з дан. перекл. Г.М Кирпа. – К.: Школа, 2006. – С. 5-14, 135-148: іл.;
2. Барило, В. Скільки народів – стільки казок: занят. літ. гуртка/ В. Барило// Все для вчителя. – 2010. - №15. – С. 55-57.;
3. Войтанович, А. Казкова мозаїка за творами Г.Х. Андерсена/ А. Войтанович// Шк. б-ка. – 2005. - №4. – С. 85-91.;
4. Гаврилюк, С.Ш. Мандри казковими шляхами Г.Х. Андерсена: гра-подорож/ С.Ш. Гаврилюк// Шк. б-ка. – 2010. - №3. – С. 97-99.;
5. Косогова, Т. Великий сказочник: сцен. библ. меропрят./ Т. Косогова// Шк. б-ка. – 2010. - №3. – С. 95-96.;
6. Смага, Л.А. Життя – як казка: свято вшанування творчості Г.К. Андерсена/ Л.А. Смага// Шкільна бібліотека: сценарії бібліотечних заходів. – Х.: Основа, 2014. – С. 50-53.;
7. Таран, Л.В. Казки, створені «самим життям» (за творчістю Г.К. Андерсена)/ Л.В. Таран// Все для вчителя. – 2010. - №13-14. – С. 158-159.

«Йшли у бій солдати...»

Виховна інформаційна година для учнів 8-9 класів

Мета: виховувати в учнів повагу до учасників бойових дій II світової війни, почуття вдячності та гордості за рідний край, його людей, історичне минуле й сьогодення.

Обладнання: книжкова виставка «Роки війни – століття пам'яті», мультимедійна презентація, екран, проектор.

(Слайд 2) Епіграф: Для юних – це вже давнина.

Минули мирні, світлі роки,
Як з нашої землі ненависна війна
Втікала полохливим кроком.

Хід заходу:

Бібліотекар: Доброго дня, шановні вчителі, учні, наша юнь, які про війну знають лише з книг, фільмів та розповідей очевидців (старших поколінь). Сьогодні ми святкуємо річницю Дня визволення України від фашизму. Дорогою ціною заплатив український народ у найстрашнішій за всю світову історію війні 1941-1945 років.

Ведучий 1: Минають роки, відлітають у вічність. Виповнюється вже 72 роки з часу визволення нашої країни від фашистських окупантів. 72 роки з тієї жовтневої ночі, коли замовкли останні на наших теренах постріли гармат, настав мир, довгоочікуваний, вистражданий, оплачений найвищою ціною – ціною крові та сліз. *(Слайд 3)*

Ведучий 2: 72 роки миру на нашій землі не загоїли ран II світової війни в серцях тих, хто жив у той страшний час і нас, післявоєнні покоління, бо лихо це не обминуло жодної української родини. Війна – це кров, смерть, голод, тяжка

праця. Полум'ям Другої світової війни Україна була охоплена 1225 нескінченних днів та ночей, з 22 червня 1941 року по 28 жовтня 1944 року.

Ведучий 1: Страшні сліди залишила війна. Тільки на території України на руїни і згарища було перетворено 714 міст та 28 тисяч сіл. Скільки горя, скільки страждань за цими цифрами. 1225 днів і ночей ішли воїни вогненними дорогами війни. Кожен день, як рік, кожен рік, як століття. Все витримали й перемогли. Перемогли тому, що вели війну справедливую, визвольну. Перемогли тому, що відстоювали право на життя.

Ведучий 2: Представники України одержали 2,5 млн. орденів та медалей, 2072 українці – звання Героя Радянського Союзу, 32 – двічі Герої Радянського Союзу. Лётчик Іван Кожедуб – тричі Герой.

(Слайд 4)

Бібліотекар: Христинівська земля виростила 5-х Героїв Радянського Союзу, 3-х повних кавалерів ордена Слави. Майже 1,5 тисячі бійців були нагороджені орденами й медалями. (Слайд 5) До

речі, наш земляк, уродженець с. Велика Севастянівка, лётчик Іван Григорович Драченко був одночасно і повним кавалером ордена Слави, і Героєм Радянського Союзу. Всього таких людей було 4-ро, а лётчик – один.

Учень1.

Ордени

(Д.Кононенко)

Тиха, замріяна хата,
Зорять портрети з стіни...
Горем зранена мати
Держить в руках ордени.
Троє синів було в неї
Люди казали: орли!
Грім покотивсь над землею,
Хлопці у військо пішли.

Бились хоробро з ордою
На Придніпров'ї в бою,
Впали безсмертям героїв
За Батьківщину свою.
Мати не вірить, чекає:
Прийдуть додому сини.
Йде за село, виглядає
І береже ордени.

Ведучий 1: Не злічити життів усіх солдат, що забрала війна. Кожному з них хотілося вижити, хотілося повернутися додому. Серед тих, хто йшов дорогами війни, були і наші з вами рідні. *(Слайд 6)* 7500 своїх синів та дочок відіслала Христинівщина на захист рідної землі. 5070 з них не повернулися з воєнних доріг.

Ведучий 2: Село Христинівка було визволене від фашистських загарбників 9 березня 1944 року. 299 наших односельчан, захищаючи Батьківщину, загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни. За роки окупації в районі від ворожих рук загинули 5838 мирних жителів. Понад 6 тисяч юнаків та дівчат насильно були вивезені на рабську працю до Німеччини. *(Слайд 7)*

Бібліотекар: У війні брали участь люди різних національностей. І хоча кожен із них любив свою малу батьківщину (ті місця, де він народився та виріс), всі вони мали одну велику Батьківщину, за яку проливали кров, віддавали свої життя. *(демонструється уривок з фільму «В бій ідуть самі «старі»)*

(Слайд 8) На фронті невидимим бійцем була пісня, одна – надихала на героїчні вчинки, інша – давала змогу згадати про свої домівки та рідних, відволікаючи від страшних солдатських буднів. *(демонструється уривок з фільму)*

(Слайд 9) Люди гинули, та пісня залишилась, її співали інші. Дійшла вона і до наших днів як символ перемоги миру і життя над війною та смертю. *(Звучить пісня «Ніч яка місячна...» у виконанні учнів)*

Актор Леонід Биков майстерно зіграв роль Маестро-Титаренка, хоча сам актор на війну не потрапив. За станом здоров'я йому не дозволили стати льотчиком (це була його мрія з дитинства), а тільки механіком, та й то – в резерві, в тилу. *(демонстрація уривку з фільму)*

Слова Бикова стали для друзів останньою волею (заповітом). Коли актор загинув, на його похороні біля труни замість траурної мелодії звучала саме пісня «Смуглянка».

(Слайд 10) Пам'ять про героїчні події Великої Вітчизняної війни живе в піснях, кінофільмах, книгах – живе в наших серцях. Історію створення однієї такої пісні та про її авторів ми хочемо вам розповісти.

Ведучий 1: (Слайд 11) Український поет і письменник Микола Негода народився 9 січня 1928 року в селі Бузукові Черкаського району тодішньої Київської, нині Черкаської області. Пережив голодомор 1932-1933 рр. і Велику вітчизняну війну (був зв'язковим антифашистського підпілля, бійцем 2-ї роти Холоднорського партизанського загону під командуванням П. Дубового). По війні навчався в Київському університеті, хоч атестат про середню освіту здобув, склавши екзамени екстерном, працював у редакціях черкаської та смілянської районних газет, очолював обласну організацію Спілки письменників України.

Ведучий 2: Визначальними рисами його творчості були актуальність та злободенність. Автор 12 збірок віршів, багатьох прозових творів, лауреат літературної премії «Берег надії» імені В. Симоненка завжди оперативно, гостро й талановито реагував на події минулого й сучасності. Вершиною творчості Миколи Негоди є твір «Степом, степом...», який поклав на музику Анатолій Пашкевич. (Слайд 12)

Бібліотекар: Поет-черкащанин Микола Негода приїхав до Золотоноші, щоб обговорити з керівником Черкаського народного хору урочистий номер до концертної програми. Поки спілкувались, хтось у сусідньому номері грав на баяні – кілька тактів мусолить і мусолить...

- Хто це там скрипить за стіною? – поцікавився.
- Та є у нас тут один такий, Пашкевич! – відповів Володимир Конощенко (тоді – художній керівник хору). – Працювати з ним навіть не пробуйте – не вийде нічого: важка людина...

Микола Тодосійович усе ж попросив покликати. Молодий, 28-річний Анатолій Пашкевич вбіг, поправляючи пальцем окуляри на перенісці. Так вони познайомилися. Поговорили по справі. Між Негодою й Пашкевичем одразу з'явився якийсь невидимий зв'язок, вогонь взаєморозуміння. Працювали до ночі...

- А що ти там награвав за стіною? – запитав Негода. (Слайд 13)

Учень 2. «Якось під час гастролей нам розповіли, - сказав Анатолій, що на сільське кладовище, до братської могили, щонеділі приїжджає вже старенька жінка. Ми відвідали могилу вже на схилі дня. На фоні кривавої заграви над могилою полеглих воїнів стояла й гірко плакала жінка. Вона розповіла, що приїжджає сюди з іншої області. Згадала, як на початку війни працювала в полі, а односельчани їхали машиною на фронт. У тій машині був і її син: вискочив на якусь мить попрощатися. І все! Після війни чекала, сподівалася... та марно! Не повернувся єдиний син, загинув...

Для матері, біля могили, ми заспівали кілька пісень. Але відчували, що тієї пісні, яка б висловила пекучий біль і скорботу всіх матерів нашого багатостраждального народу, в нас нема. От і мучить мене цей борг перед матерями.»

Учень 3: Повернувшись у свій номер, Микола Негода сів до столу. На папері з'являлися слово за словом, суворі, виважені рядки, які міг написати тільки той, хто сам пройшов крізь нещадний вогонь війни. Через годину чи дві він постукав у двері Пашкевичу... Він одразу взяв до рук баян і тихо заспівав: «Степом, степом...». Потім переписав вірші на чистий аркуш (завжди так робив – кожен текст власноручно переписував). Десь через тиждень телефонує: зайти, послухай!

Бібліотекар: Призначалася пісня «Степом, степом...» для хорового виконання. Спочатку солістом хотіли визначити чоловіка-баса й навіть пробували такий варіант... та коли заспівала Ольга Павловська, стало зрозуміло, що ця пісня саме для жіночого голосу!.. Зі спогадів Ольги Павловської. (Слайд 14)

Учениця: «Автори розраховували, що пісня буде призначена для чоловічого хору із солістом. А я послухала й почала переконувати: це для жіночого голосу, це ж плач за полеглими у війні! Навряд чи якусь українську сім'ю смерть обминула стороною. З далекого дитинства пам'ятаю страшну похоронку в нашій родині. І мені хотілося спробувати виконати саме цю пісню. Йдучи у відпустку влітку 1966-го, я одержала від Пашкевича ноти. У дорозі не могла відірватися від них. Приїхала до мами в Лебединець – там і почалася робота над піснею. Мама була першою слухачкою. Коли я заспівала, вона заплакала... Хоч би куди їхала потім із хором – а наш Черкаський хор об'їздив весь Радянський Союз, - пісня була нашою своєрідною візитною карткою.»

Бібліотекар: Коли заспівала Ольга Павловська і підхопив хор – аж мурашки поповзли по спині! Відразу стало зрозуміло, що народилася велика пісня, яка нікого не залишить байдужим. Вперше виконали пісню на жовтневі свята 1966-го в сесій-ній залі Черкаської обласної ради. Перші секунди – тиша, мовчання. Потім – оплески, котрі не припинялися кілька хвилин.

Пісня-реквієм «Степом, степом...» вразила Україну. Військова тема в ній поєдналася з темою любові до рідної землі. (Слайд 15)

Ведучий 1: «Степом, степом» - нині цих двох слів досить, щоби збудити в уяві образ укритого димами степу, нереально безмежної площини, яку можна доглянути в глибинах за «Царем-колосом» на картині Катерини Білокур. За всієї своєї скорботи пісня сприймається як життєстверджуючий гімн, за всієї величавості – як особиста печаль... (Слайд 16)

Власне, «Степом...» у другій половині 60-х років минулого століття на повний голос заявив про себе й Черкаський народний хор.

Бібліотекар: (Слайд 17) Російський письменник Віктор Петрович Астаф'єв вважав Україну «своєю другою батьківщиною». Тут він воював, двічі брав

участь у форсуванні Дніпра, був важко поранений у Корсунь-Шевченківській битві, тут, перебуваючи в госпіталі біля Жмеринки, познайомився з медсестрою Марією Семенівною, яка стала його дружиною, другом і помічницею. «Є дві українські пісні, якими я особливо дорожу, - говорив письменник, - часто слухаю й завжди плачу: це пісня на слова великого Тараса Шевченка «Рече та стогне Дніпр широкий» і пісня поета Ми-коли Негоди й композитора Анатолія Пашкевича «Степом, степом...» у виконанні співачки Ольги Павловської. Велика пісня, великий поет і велика співачка...» (Слайд 18)

Бібліотекар: Творчість композитора Анатолія Пашкевича немов дихає повітрям українських степів і мальовничих сіл... Пісняр, автор понад 200 пісень, створив справжні шедеври, багато з яких увійшли до золотого фонду: «Хата моя, біла хата», «Виростеш ти, сину», «Ой ти, ніченько», «Мамина вишня» та ін.

Ведучий 1: Народився 1938 року в селі Довбиш на Житомирщині, закінчив семирічку, працював слюсарем на порцеляновому заводі, служив на Північному флоті. Композитор-самоук і, на думку спеціалістів, неперевершений методист, фактично не маючи спеціальної музичної освіти (навчався лише на музичних курсах при Всесоюзному будинку народної творчості в Москві) тривалий час працював і очолював самодіяльний хоровий колектив «Льонок», Черкаський народний хор. (Слайд 19)

Ведучий 2: Ольга Петрівна Павловська – народна артистка України, солістка Черкаського хору, народилася 1939 року в селі Лебединець на Житомирщині. Працювала в ансамблі «Льонок», Волозькому народному хорі, з 1965 – в Черкаському народному хорі. Була надзвичайно дисциплінованою. Ніколи не пропускала репетицій, навіть якщо хворіла. Доля не подарувала їй щастя материнства, тож усю свою любов віддавала пісні. (Слайд 20)

Ведучий 1: У 70-ті роки російською мовою цю пісню переклав Микола Глазков. Її ввели в навчальні програми шкіл Західної Німеччини. У серпні 1968-го в Празі пісня-реквієм важким смутком лунала з величних

динаміків, нагадуючи про сльози матерів, які вічно чекають своїх синів. Цією піснею нині розпочинають мітинги біля братських могил у День Перемоги, вона звучить на урочистих лінійках у школах України, нагадуючи про те, що кожен 5-й українець загинув у роки Великої Вітчизняної війни, віддав своє життя за нас, своїх дітей, онуків, правнуків. (Слайд 21. Показ відеокліпу на пісню)

Ведучий 2: Ми – українці – ніколи не забудемо подвигу своїх дідів. Історія не знає більш яскравих зразків масового героїзму та мужності, хоробрості та відваги, які показали в роки Великої Вітчизняної війни радянські люди. Вони не просто вистояли, вони перемогли. Наші діди... себе не шкодували. І тому ми живемо. Їм, переможцям, вічна слава! Та вічна пам'ять! (Слайд 22)

Ведучий 1: Своєрідним символом нашої пам'яті про полеглих став образ птаха журавля. І уявляється той птах солдатом, який, грудьми прикриваючи рідну землю від ворогів, гине. Поховали його товариші таємно від ворогів, а потім і самі полягли. Так і губилися на нашій землі братські могили. *Зміна картинки.*

Ведучий 2: Швидко, мов весняні струмки, збігають роки, квітнуть дерева, половіють жита, приходять у світ нові покоління. Але не старіє, не зникає пам'ять тих літ. Вона живе у спогадах ветерана, в суворому монументі в центрі села, пильно дивиться на нас у залах музеїв з пожовтілих фотографій, говорить сторінками книг, як свідок грізних років і переможних боїв. Її, мужню й величну, надійно оберігає народ, передаючи, як святиню, у спадщину поколінням. (Слайд 23)

Учень 4:

Життя торжествує в новім поколінні,
Та болі минулі – довіку нетлінні.
З граніту волає грізно і люто:
«Ніхто не забутий, ніщо не забуто».
Вічна слава солдату-герою
І солдату без нагород –

Хто загинув хоробро від бою,
Захищаючи рідний народ.
Вічна слава бійцю рядовому,
Як і маршалу слава оця,
Хто поліг біля отчого дому
Смертю мужності, смертю бійця.

Скільки полягло серед бою!
І однаково боляче нам,
Бо в бійців рядових і героїв
Смерть оцінена рівно – життя
Вічний вогонь палає,
Дзвонить у далі століть.
Вічний вогонь закликає:
«Щастя живих бережіть!»
Вічний вогонь клекоче:
«Люди, не треба війни,
Щоб не вмирали дочки,

Сестри, брати, сини!»
Вічний вогонь палає,
Тужать берізки над ним,
Вічний вогонь вимагає:
«Миру і щастя живим».
Ми хочемо без воєн жити,
Хай буде мир на всій землі.
За мир, щоб сміятись!
За мир, щоб трудитись!
За мир, щоб троянди цвіли,
Щоб квіти буяли і діти росли!

Бібліотекар: (Слайд 24) На цьому наша інформаційна година завершена.
Дякуємо всім, хто брав у ній участь!

Список використаної літератури:

1. Козак, І. Пісні, обпалені війною: музич.-літер. композиція /І. Козак // Все для вчителя. – 2002. - №7. – С. 36-39;
2. Коломийцева, Н.Н. И будет память вечно жить о днях тех легендарных: тематич. вечер ко Дню Победы / Н. Коломийцева // Шкільний бібліотекар. – 2014. - №4. – С. 22-24;
3. Руденко, Т.Д. Не обміліє пам'яті ріка: урок-реквієм для уч. 7-8 класів до Дня Перемоги / Т. Руденко // Шк. бібліотекар. – 2014. - №4. – С. 15-18;
4. Шкода, Т.М. «Степом, степом...»: бібл. інформ. год. / Т. Шкода // Шкільний бібліотекар. – 2014. - №9. – С. 16-20.

Книгу читай – розуму набирай!

Конкурс-гра для учнів 7-8 класів

Мета: дати простір творчій думці, відточити її, поглибити знання з багатьох галузей науки, пробудити інтерес до самого процесу оволодіння цими знаннями, формувати навички колективного пошуку істини; виховувати шанобливе ставлення до книги, до історії, до природи, до близьких людей.

Обладнання: необхідні для проведення конкурсів атрибути.

Девіз конкурсу: «Хто з книгою по світу крокує, хто з нею уміє дружити, тому ця книга допомагає вчитися, працювати і жити!»

Хід заходу:

Бібліотекар. Здрастуйте, дорогі друзі! Сьогодні ми проведемо товариську гру-конкурс, яка повинна показати як багато ви читаете книг, скільки корисних знань, відомостей ми черпаємо з них. Протягом усього життя ми звертаємось до книг, бо книга – невичерпне джерело знань. З дитячих літ книга відкриває нам небачені обрії, допомагає зрозуміти історію народу, розкриває таємниці природи, життя; книга допомагає всім у навчанні й вихованні, збагачує знаннями, зміцнює волю, пробуджує мрію. Вона – мудрий друг, який не вміючи говорити, розкажує про незвичайні пригоди й подорожі, про чудеса, про навколишній світ. Нерідко книга, прочитана в дитинстві, залишається в пам'яті на все життя. Книжка відповідає на безліч запитань і сама вміє запитувати. Більшість із вас скажуть, що книга – це не актуально, що можливості Інтернету набагато більші, що інформацію отримати можна набагато швидше... Так, але книга вчить мислити, знаходити потрібну інформацію осмислено, чітко.

Наша зустріч проходитиме у формі турніру, під час якого ви зможете виявити свою ерудицію, знання літератури, особливих термінів, вміння швидко знаходити потрібну інформацію.

Обіцяєм, що не буде

Ніхто нині сумувати.

Всіх ми кличем разом з нами
Участь в конкурсі узяти.
А якщо хтось і програє,
То ж на те воно і гра.
Дуже вже розговорились,

Починать давно пора.
Визначати переможців
Буде в нас журі поважне,
Воно, знаєм, буде точно,
Об'єктивне і уважне.

(Представлення журі)

У конкурсі беруть участь 2 команди. *(Представлення команд)*

Отже, зберіть усі знання та сили,
Згадайте все, що ви учили,
В бій із друзями вступайте
Та в чесній грі перемагайте!

Конкурс 1 «Інтелектуальний». Дати відповідь на запитання.

1-а команда. 1) Що є в кожного слова, рослини та рівняння? *(Корінь)*

2) Що можна приготувати та не можна з'їсти? *(Уроки)*

3) Як зістрибнути з 10-метрової драбини й не розбитися? *(Зістрибнути з нижнього щабля)*

4) Що стає легшим, коли його наповнювати?
(Повітряна кулька)

2-а команда: 1) Хто носить шляпу на нозі? *(Гриб)*

2) У чотирикутника обрізали 1 кут. Скільки кутів залишилось? *(5)*

3) Як потрібно тримати молоток, щоб напевне не вдарити себе по пальцю?
(Обома руками)

4) На столі лежало 4 яблука. Одне з них розрізали навпіл. Скільки яблук залишилось? *(4, в тому числі – одне розрізане)*

Конкурс 2 «Ланцюжок прислів'їв та приказок». Продовжити за початком.

- 1-а команда: 1) З ручаїв ріки, з книжок... (знання)
2) Книга для розуму, що теплий дощик... (для посівів)
3) Одна книга тисячі... (людей навчає)
4) Знання – сонце, книга - ... (вікно)
5) Мати сильно замахнеться, та ... (легенько вдарить)
6) Добрі діти доброго слова послухають, а лихі і ... (дрючка не бояться)
7) Добрі діти – батькам вінець, злі - ... (кінець)
8) Кожна пригода – до мудрості ... (дорога)

- 2-а команда: 1) Добре того навчати, хто ... (хоче все знати)
2) Чого навчився, того за плечима ... (не носити)
3) Хто хоче більше знати, треба ... (менше спати)
4) Хто що знає, тим (хліб заробляє)
5) Яка гребля, такий тин, який ... (батько, такий син)
6) Коло батька чемно вітаються, коло матері ... (чемно вклоняються)
7) Як під сонцем квітам, так ... (при матері дітям)
8) Мати однією рукою б'є, а ... (іншою гладить)

Конкурс 3 «Кращий біограф». Впізнати за портретом відому людину та розповісти якомога більше про неї. (портрети М.В. Гоголя, Б.-З. Хмельницького, І. Мазепи, Л.І. Глібова)

Конкурс 4 «Анаграми». Скласти із букв одного слова («МАТЕРИК») якомога більше інших слів.

Конкурс 5 «Де розумом не дійду, те в книжці знайду» (робота з довідковою літературою). Якщо учасники дадуть відповідь на запитання без використання книг – нараховуються додаткові бали.

Завдання 1: пояснити значення іншомовних слів: *бенефіс, мусака, канане, меліс.*

Завдання 2: визначити тлумачення слів української мови: *бардаш, гладуш, сошник, мандрики*

Завдання 3: підібрати синоніми до слів: *холодець, ряжанка, криниця, рада*.

Конкурс 6 «Чарівний ящик». Потрібно відгадати що лежить у ящику.

а). Це маленька модель Всесвіту, символ життя. З ним пов'язане одвічне питання. Воно смачне, поживне, корисне. Його можна вживати як в природному стані, так і виготовляти різні страви. Якщо його помістити в розчин кислоти, його поверхня стає м'якою.

Підказка: одвічне питання людства: «Що з'явилося раніше - ...?». (*Яйце*)

б). Перед тим, як ця річ потрапила до ящика, вона була деревом. Без неї зараз люди не уявляють свого життя. Користуючись нею, людина відчуває повне задоволення. Вона – предок металевих родичів.

Підказка: з її допомогою можна зіпсувати бочку дьогтю. (*Дерев'яна ложка*)

в). Незважаючи на те що вони такі різні, не схожі, ми їх чекаємо й любимо. Вони можуть бути природного і штучного походження. Їх очікування піднімає людині настрій. Їх поява пов'язана з якоюсь подією або святом.

Підказка: у дітей вони бувають частіше, ніж у дорослих. (*Подарунки*)

Конкурс 7 «Народна мудрість». Відгадати загадки.

1-а команда: 1) Є шапка, але немає голови; є нога, але без черевика. (*Гриб*)

2) Тисяча тисяч бондарів роблять хати без дворів. (*Мурахи*)

3) У хлів іде без шкіри, а виходить зі шкірою. (*Хліб*)

4) Через воду переводить, а сам з місця не сходить. (*Міст*)

5) Згорнеш – клинець, розгорнеш – млинець. (*Парасолька*)

2-а команда: 1) Голова є, а шиї нема; очі є, а брів нема; рот є, а не говорить, без ніг, а далеко ходить. (*Риба*)

- 2) Куди ступиш – всюди маєш, хоч не бачиш, а вживаєш. (*Повітря*)
- 3) Що без леза та без зуба розтина міцного дуба? (*Блискавка*)
- 4) Стоїть верба серед села, розпустила гілля у кожне подвір'я. (*Дорога*)
- 5) Тоненьке, кругленьке, серце чорненьке, хто на його слід погляне, думку його визнає. (*Олівець*)

Конкурс 8 «Каламбур». Знайти пару. Ведучий називає рослину, а учасники – тварину, чимось схожу на цю рослину, і доводять чому саме цю тварину обрали. Наприклад, кактус – їжак, дикобраз (бо мають голки).

Рослини: кропива (*бджола, оса, бо жалять*), реп'яхи (*п'явки, бо чіпляються*), ліана (*удав, змія, бо має довге тіло і повзе по опорі вверх*), осика (*заєць, бо труситься, боїться*).

Конкурс 9 «Фразеологізми». Назвати якомога більше фразеологізмів зі словом *ніс* (1-ша команда) та *язик* (2-га команда).

Конкурс 10 «Далі, далі, далі...» (бліц). За 60 секунд дати якомога більше правильних відповідей.

Запитання для 1-ої команди:

1. Як називали в Стародавній Русі татарське військо? (*Орда*)
2. Назва великого зібрання творів Т.Г. Шевченка. (*«Кобзар»*)
3. Як називається українська народна пісня журливого або баладного характеру? (*Дума*)
4. Хто автор слів Гімну України? (*П. Чубинський*)
5. Хто вигадав Чіпполіно? (*Дж. Родарі*)
6. Як звуть собаку в казці К. Чуковського «Лікар Айболить»? (*Авва*)
7. Найбалакучіша жінка в українських казках. (*Язиката Феська*)
8. Літературний твір для постановки на сцені? (*П'єса*)
9. Що в перекладі з грецької означає «біблія»? (*Книга*)
10. Трава, з якої Еліза, героїня казки «Дикі лебеді», в'язала сорочки для своїх зачарованих братів? (*Кропива*)
11. Визначний твір літератури, мистецтва? (*Шедевр*)

12. Творець художнього або публіцистичного твору. (*Автор*)
13. Полиці та кілька ярусів для книг. (*Стелаж*)
14. Художній твір, написаний розмовною мовою. (*Проза*)
15. Вивішуване оголошення про виставу, концерт, лекцію. (*Афіша, анонс*)
16. В Давньогрецькій міфології богиня кохання та вроди. (*Афродіта*)
17. Дитина, яка має виняткові здібності, талант. (*Вундеркінд*)
18. Місцева говірка. (*Діалект*)
19. Що дістане потилицю зубами? (*Гребінець*)
20. Коли святкуємо свято Покрови? (*14 жовтня*)

Запитання для 2-ої команди:

1. Яєчна броня. (*Шкаралупа*)
2. Що не можна наздогнати? (*Свою тінь*)
3. Назвіть книгу, яка все знає. (*Енциклопедія*)
4. Людина, що має глибокі різносторонні знання. (*Ерудит*)
5. Інструмент для письма. (*Ручка*)
6. Чоловічок із мотором. (*Карлсон*)
7. Яку деталь одєжі має кожна річка? (*Рукав*)
8. Перша книга учня. (*Буквар*)
9. Перерва між діями спектаклю або відділами концерту? (*Антракт*)
10. Літературні твори, які описують видумані події. (*Фантастика*)
11. Автор повісті-казки «Вінні-пух та всі-всі-всі». (*А. Мілн*)
12. Письменник, що працює в жанрі прози. (*Прозаїк*)
13. Коли святкуємо свято Спаса? (*19 серпня*)
14. Де працював дядько кота Матроскіна із мультфільму «Канікули в Простоквашино»? (*Гуталінова фабрика*)
15. Модна пісенька, мелодія, яка у всіх на слуху. (*Шлягер*)
16. Вокальні вправи для розвитку слуху і голосу та набуття навичок читати ноти. (*Сольфеджіо*)
17. Невіршована мова, літературний жанр. (*Проза*)
18. Доповідь на будь-яку тему, що складається з огляду літературних та інших джерел. (*Реферат*)

19. Сім братів і у кожного сестра. Скільки всього сестер? (1)

20. Що можна побачити із заплющеними очима? (Сон)

Поки журі підбиває підсумки гри, пропонується конкурс «Вгадай та виграй». У бібліотекаря в руках книга, з вкладеною закладкою. Оголошується загальна кількість сторінок у книзі. Потрібно відгадати ($\pm 1-2$ сторінки) – на якій сторінці знаходиться закладка.

Оголошуються результати. Нагороджуються переможці.

Заключне слово бібліотекаря. Шановні учні! Отже, ви зрозуміли, що книга – це надійний помічник у житті та наскільки правдивий вислів «Книгу читати – розуму набирати!». Адже хороша книга – ніби бесіда з розумною людиною, від якої ви отримуєте знання, здатність розуміти життя, відповіді на всі запитання, духовні надбання людства. Нехай же у вашому житті не буде жодного дня, коли б ви не прочитали хоча б сторінки з нової книги. Бажаю вам успіхів!

Список використаної літератури:

1. Гаркуша, В.В. Моя родина і я – читацька сім'я: мас. заходи в б-ці/ В.В. Гаркуша// Шкільний бібліотекар. – 2014. - №5. – С. 16-21.;
2. Поліщук, Т.Л. Словник – інструмент пізнання світу: б-ний урок/ Т.Л. Поліщук// Шкільний бібліотекар. – 2014. - №5. – С 5-9.;
3. Пономар, К.П. Тато, мама і я – читаюча сім'я/ К.П. Пономар// Шкільна бібліотека ПЛЮС. – 2012. - №3. – С. 16-19.;
4. Чорновол, О. Ф. «Ну що б, здавалося, слова!»: мовознавчий турнір/ О. Ф. Чорновол // Шкільний бібліотекар. – 2014. – №1. – С. 10-13.;
5. Шамрай, Л.Є. Тато, мама, я – читачів сім'я/ Л.Є. Шамрай// Шкільна бібліотека. – 2009. - №3. – С. 83-85.

«Подорож у світ читання»

Бібліотечний урок-змагання для учнів 3-4 класів

Мета: розширювати читацький світогляд, уявлення учнів про значення книг у житті людини; сприяти розвитку допитливості, інтересу до книжок, пошуку відповідей на запитання; формувати читацькі смаки, виховувати бережливе ставлення до книг.

Обладнання: виставка дитячих книг, вислови про книгу, ілюстрації до казок, картки для роботи в групах, набір книг для конкурсів.

Епіграф: *Гра – це творчість, і труд, і дебати,*

Гра допоможе уважними стати,

Потрібна в ній єдність всього колективу,

А найважливіша у ній – дисципліна!

Хід уроку:

Бібліотекар: Уже у ранньому дитинстві зустрічають нас книги. Спочатку вам читали їх батьки, бабусі, виховательки у дитсадку, а тепер ви самі можете читати і вірші, і казки, і оповідання. Яке це щастя, коли ти сам можеш читати, мандрувати разом з героями незвіданими світами, хвилюватися, співчувати, а чи засуджувати! Дорогі діти! Сьогодні ми здійснимо цікаву подорож у захоплюючий світ країни, яка має назву Читання. Результати конкурсів покажуть, яка з команд найкраще оволоділа навичками читання.

(Привітання та представлення команд)

Бібліотекар: Сьогодні в нас цікава гра, змагатиметься дітвору в умінні грати та у бажанні перемагати! А почнемо ми нашу гру із найпростіших завдань.

І тур: 1 конкурс: Утворити нові слова, прочитати слова; вилучити зайве.

Завдання для всіх одне: *Ебон, аримх, оцд, атонб.*

2 конкурс: Прочитати деформовані слова (переставлені склади). У кожній команді працює кілька пар.

1 команда: *ниСиця, шикКо, шаКа*

2 команда: *линаМа, няВиш, даВо*

3 команда: *заБере, Сако, лоТеп*

Завдання ускладнюються. Прочитати деформовані слова, у яких переставлені місцями літери:

1) *янереЧиш* 2) *бАсирок* 3) *олВшоак*

3 конкурс: Знайти та прочитати слова.

1 команда – назва птахів: *гСВ* *оОО* *рРОР* *оКО* *бН* *еАА* *ць*

2 команда – назви овочів: *мРг* *оЕа* *рДр* *кЬб* *вКу* *аАз*

3 команда – назви звірів: *лБв* *иІе* *сЛд* *иКм* *цАі* *ядь*

II тур – конкурс капітанів.

Завдання для всіх капітанів однакове – якомога скоріше зібрати свій портфель до школи. Та треба зібрати тільки потрібні книги, а саме – 4 підручники, 3 словники, 2 довідники, енциклопедію та художню книгу.

III тур: Перше завдання – «Незвичайні перетворення». Виконати дії та прочитати результат.

1 команда: Зір + а – іра + ай + чин – ин + еня=... (зайченя)

2 команда: Дар – ар + ів + чис – с + на=... (дівчина)

3 команда: Рус + і – усі + ома + шке – е + а=... (ромашка)

Друге завдання – скласти прислів'я із «розсипаних» слів.

1 команда: *На роток платок чужий накинеш не*

2 команда: *Не як хвостом словами кидай пес*

3 команда: *гірко І слів буває від солодких*

Третє завдання – прочитати слова-анаграми

1 команда. *Про маму – радоб, жніна, дналагі, скалава*

2 команда. *Про сніг – наспухтий, криїсстий, лийбі, тийляссріб*

3 команда. *Про поле – крабезє, шикеро, несяжнео, межнебез*

Бібліотекар. Діти, я бачу ви добре вмієте читати, а також виконувати завдання, що потребують кмітливості та творчого мислення. Тому пропоную вам дещо складніше завдання. У вірш потрібно вставити букви, що позначають голосні звуки та прочитати.

Завдання: 1 команда: Р...н... в т...ш... л...с...в...й

Дз...нькн...в дзв...н...к г...л...б...й,

... п...ч...вс... у пт...ш...к

Н... г...л...в...н... ...р...к.

2 команда: В...дл...т.....ть г...с... ... л...л...к...

... кр..... з...м...рськ... ... д...л...к...

...с...нь т...х..., ...с...нь з...л...т...в...

В...йшл..., м...в л...с...чк..., н... г...л...в....

3 команда: В т...пл...й д...щ...к ч...р...п...х...

П...р...с...л... н... в...дкр...в.....,

Ч...р...п...х... п...д д...щ...к

П...нц...р св...й п...дст...вл.....

(Підсумки гри підводить журі, нагороджує переможців).

Список використаної літератури:

1. Гаркуша, В.В. Гра на бібліотечних уроках / В.В. Гаркуша // Шкільна бібліотека. – 2011. - №3. – С. 16.;
2. Гаркуша, В.В. Розвиток пізнавальних інтересів учнів молодших класів засобами книги/ В.В. Гаркуша // Шк. бібліотека. – 2008. - №4. – С. 12-13.;
3. Одинець, А. Подорож-змагання у цікавий світ читання: бібл. урок/А. Одинець // Розкажіть онуку. – 2008. - №4. – С. 96-97.;
4. Якункіна, О.В. Розвиток навичок читання як засіб формування життєвої компетентності особистості: з досвіду роб./О.В. Якункіна //Шкільна бібліотека. – 2009. - №8. – С. 44-49.

Про все на світі

Виставка одного жанру (довідкова література)

Епіграф: «Книги збирають перлини людської думки і передають їх нащадкам.
Ми підемо в землю, а вони збережуться навіки» (Айбек)

І розділ. СЛОВНИКИ

*Не бійтесь заглядати у словник:
Це тишій яр, а не сумне провалля;
Збирайте, як розумний садівник,
Достиглий овоч у Грінченка й Даля.*
М. Рильський

Довідка для користувачів:

Якщо Вам потрібно дізнатися:

- Як правильно писати те чи інше слово, тоді звертайтеся до орфографічного словника;
- Як правильно вимовляти, наголошувати слова – до орфоепічного;
- Походження слова – до етимологічного;
- Значення слова – до тлумачного;
- Переклад іноземного слова – до двомовного (перекладного) словника.

Якщо Ви хочете дізнатися про різні явища природи, такі, як затемнення, повінь, землетрус, чи про видатних діячів культури, науки, спорту, про географічні відкриття, історичні події – звертайтеся до енциклопедичних словників;

Якщо Ви хочете дізнатися про певні події, історичні факти, біографії – звертайтеся до словників-довідників, в них нагромаджені знання багатьох поколінь.

Для того щоб отримати допомогу від словника, потрібно вміти ним правильно користуватися. У словниках усі слова зібрані за алфавітом.

Словники допомагають не тільки правильно писати слова, визначати їх значення, пояснювати походження слів, а й розширювати кругозір, дають різну інформацію з різних галузей науки, техніки, мистецтва, розвивають культуру мовлення. Тому їх і називають “мовними скарбницями”.

Навіщо сучасній людині потрібні словники?

- Відкривати для себе нове. Словники допомагають розширювати та отримувати нові знання з будь-якої теми, яка цікавить людину.
- Розширювати словниковий запас. Використання словників робить мову людини чистою та правильною, багатогранною та змістовною.
- Підвищувати грамотність. Словник – це вікно в освіту. Вміння користуватися словниками – це великий плюс для будь-якої людини. Підвищуючи свою грамотність, людина підвищує свій статус.
- Допомагати іншим. Ерудована та начитана людина завжди корисна та цікава оточуючим.

Регулярне використання словників привчає людину до ретельності, а також сприяє якісному запам’ятовуванню прочитаної інформації.

«Користь читання словників завжди велика, бо воно раз-по-раз доповнює нашого особистого словника, звичайно вбогого. Багато є влучних українських слів, яких ми один від одного рідко почуємо, але словник завжди нагадає нам про них. Кращі наші письменники звичайно мали на столі словника, пишучи, й навчалися з нього» (І. Огієнко)

П розділ. **ДОВІДНИКИ** *«Шістьох я служок в себе мав, усе від них про світ я знав. І ось як я їх всіх зову: Хто? Що? Як? Де? Коли? й Чому?» (Р. Кіплінг)*

Ш розділ. **ЕНЦИКЛОПЕДІЇ** *«Світ надто великий. Своїми очима ви побачите мізерну частку. Тому шукайте факти в книгах. Збирайте їх щодня»*
В.Обручев

ІУ розділ. **ВИДАННЯ НА ЕЛЕКТРОННИХ НОСІЯХ**

На всі випадки життя: корисні знання від «А» до «Я»

Розкажи мені казку

Бесіда-порада батькам молодших школярів

Завдяки казці дитина пізнає світ не лише розумом, а й серцем.

В.О. Сухомлинський

Читання – одна з найважливіших сфер духовного життя, тому важливо у молодших школярів розвивати уміння самостійно та змістовно проводити дозвілля за допомогою книги. Щоб сформувати стійкий інтерес до книги, потрібно, щоб батьки розуміли, що «читання – це засіб контакту дитини з широким світом, з рідною мовою та культурою».

Чому казка – одне з найулюбленіших занять усіх дітей? Чому Ваша дитина просить читати казку щодня? А то й не одну. Або просить читати одну й ту саму, але багато разів?

Казка – дивовижне явище в людському житті. І вкрай необхідне. Інакше вона не вижила б упродовж сотень і сотень віків – адже природа достатньо швидко прибирає все зайве – те, що заважає розвитку всього людства в цілому. А казка, яка зародилася тоді, коли рід людський тільки-но усвідомив себе і навчився говорити, жива й донині!

Історики стверджують це абсолютно впевнено і навіть категорично: безліч стародавніх казок, що спочатку передавалися з покоління в покоління в усній формі, були записані набагато пізніше, але мова і «внутрішні атрибути» ясно вказують на дату їх створення. Може здатись дивним, що казка вижила протягом стількох тисячоліть. Але якщо спробувати розібратися, то виявиться, що нічого дивного й немає. Тому що казка – це не просто розвага для вередливого (або слухняного) дитяти, казка – багатопрофільний інструмент, який подарувала людству сама природа. Ось думка фахівця – дитячого психолога, канд. пед. наук С. Коноваленко:

«Вибираючи казку для дитини на ніч, уникайте сумних та похмурих сюжетів – позитиву в історії завжди має бути більше, ніж негативу. Легкі чарівні казки – кращий вечірній варіант. Якщо ви читаєте який-небудь великий твір і перериваєтесь на середині, щоб продовжити завтра, робіть це на нейтральній або хорошій ноті. Якщо ви залишите дитину в ліжку, закривши книгу на негативному моменті (наприклад, Іван-царевич загинув, а Сірій Вовк ще не приніс живої води), не виключено, що дитина буде перебувати всю ніч у напрузі й не зможе спокійно спати.»

Не так важливо – розповісте Ви маленьку казочку на ніч, чи частину великої. Для дитини цінний той факт, що казка «відбувається».

- ✚ По-перше, це чарівне знаряддя для дитини, за допомогою якого вона вивчає реальний світ.
- ✚ По-друге, це один із найдієвіших інструментів для батьків: за допомогою казок можна достатньо легко і швидко розв'язати багато складних виховних моментів.
- ✚ І, звичайно, казка об'єднує, даруючи прекрасну спільну мову для дорослого і дитини, які не за своїм бажанням, а через різницю у віці, розмовляють різними мовами.

Будь-яка казка повчальна, але водночас вона не нав'язує схему поведінки, що дуже важливо для дитини. Дорослий розповів казку про пустуна Колобка, а дитина отримала відомості про те, як важливо слухатися, не тікати з дому і не дуже довіряти стороннім. І ніхто нікому не читав нотацій. А тільки казочку.

Між іншим, казки містять ВСІ схеми правильної поведінки і правильного вибору – на ВСІ випадки життя. Дослідники, які вивчали тисячі казок різних часів і народів, особливо підкреслюють це. Казка допоможе розібратися в тому, що є правда, а що неправда, що таке добро, а що зло, як діяти, якщо ти опинився в, здавалося б, безвихідній ситуації.

У цьому казка подібна до гри, за допомогою якої дитина вчиться жити в цьому світі. Різниця в тому, що казка звертає увагу на внутрішній, духовний світ. Пішов Котигорошко виручати братів – а як ще можна вчинити? Плела сестра, обпікаючи руки, для братів-лебедів сорочки з кропиви – та вона ж їм сестра! Пожертвувала Русалонька найкращим, що в неї було – своїм голосом, але ж заради кохання!

У психотерапії, особливо дитячій, з успіхом застосовується метод казкотерапії. Чарівні історії можуть виконувати роль не тільки снадійного та «антидепресанта», а й психолога. За допомогою правильної казки вийде «вилікувати» дитину від сором'язливості або, наприклад, зрозуміти причини її поганої поведінки.

Казкотерапія як окремий напрямок у психології з'явилася відносно недавно – наприкінці минулого століття. Як і багато інших ноу-хау, цей метод спочатку використовували в роботі з «особливими» дітьми (аутистами,

гіперактивними та ін.). Результати були приголомшливими: психологи за допомогою казкотерапії змогли добитися значних поліпшень у стані хворих дітей. Якщо метод працює у дітей зі складними психологічними проблемами, то з капризами і страхами вашої впорається тим більше.

Казкотерапія – по суті, маніпуляції з чарівною історією, яку дитина повинна не просто вислухати або прочитати, а переробити, дописати на свій лад, розіграти за ролями, пояснити причини поведінки того чи іншого персонажа. Через те, що дитина буде наділяти казкових героїв своїми переживаннями, на світ «вилізуть» всі його образи і комплекси, які до цього моменту ховалися в потаємних куточках душі. Зрозумівши, що конкретно хвилює та засмучує дитину, вам буде набагато легше знайти з нею спільну мову, допомогти їй вирішити проблеми.

Щоб застосовувати казкотерапію на практиці, вам не знадобиться диплом

професійного психолога. Просто згадайте з дитиною улюблену казку, а потім попросіть її розповісти заново. Будьте уважні, не перебивайте, але й не забувайте ставити уточнюючі питання. У ході вашої бесіди може з'ясуватися багато цікавого. Наприклад, виявиться, що Сірій Вовк з «Червоної Шапочки» був злим тому, що дівчинка й бабуся не хотіли з ним дружити і він відчував себе самотнім. Швидше за все, і ваш шибеник часто б'ється на дитячому майданчику зовсім не через кепських характер – просто інші дітлахи чомусь не кличуть його в свої ігри. А царівна Несміяна плаче з ранку до вечора, бо її мама і тато весь час сваряться. У цьому випадку сумна королівна – ваша дочка, а її батьки – ви з чоловіком. Мабуть, ваші відносини хвилюють дитину набагато сильніше, ніж ви думали.

Відчувши проблему, переходьте до її вирішення. Постарайтеся з'ясувати що могло б виправити становище і порадувати царівну або як допомогти Сірому Вовкові. Але ні в якому разі не підштовхуйте дитину до відповіді, яка здається правильною Вам.

Переробляючи на свій розсуд казку, дитина вибере варіант, найбільш відповідний її внутрішньому стану. І це буде відповідь, яка не лише дасть вам ключик до вирішення проблеми, а й дозволить звільнитися від внутрішньої напруги.

А ще не заважайте дитині фантазувати. Батьки часто дорікають своїм чадам у зайвому вигадуванні. Інші навіть категорично забороняють «ці дурниці». Психологи ж стверджують, що дитячі фантазії – справжня «само терапія».

Придумуючи історії, дитина проговорює питання, які її хвилюють, і намагається знайти на них відповіді. Адже казки, які складає Ваша дитина, не тільки відображають її внутрішній світ, але й сприяють його особистісному розвитку, вчать вирішувати життєві завдання.

Будьте уважні! Якщо дитя переписує хороший кінець казки на поганий, робить доброго героя надмірно жорстоким і мстивим або, пишучи історію,

акцентує свою увагу на агресії та сценах насильства – варто звернутися до психолога.

Але психотерапевти уточнюють: казки – це одне, а казкотерапія – зовсім інше. Звичайні казки можуть слугувати тренуванням, ілюстрацією, моделлю, профілактикою для багатьох дітей (та й дорослих). Казки, що їх застосовують у психотерапевтичній роботі, суто індивідуальні. Їх складно записати, сторонньому вони можуть видатися невиразними (тому що його не цікавить ця проблема).

Які казки читати? Щодо вибору казок, то тут педагоги одноставні: читати дитині казки треба, орієнтуючись на її вік. Тобто, щоб вона розуміла про що йдеться. Зараз на прилавках дуже багато яскравих книжечок із серій «Мудра казка», «Світ веселих чомучок», «Читаємо по складах», «Криниця казок», «Моя перша абетка», «Світ дитинства», «Виховуємо особистість» тощо. Також видається безліч дитячої періодики («Малютко», «Велика дитяча газета», «Колобочок», «Стежка», «Веселі картинки», «Барвінок», «Казковий вечір» та ін.). Зазвичай, 5-6-річні діти люблять не дуже складні казки, а 7-8-річним можна починати читати довші, навіть із кількома сюжетними лініями. Якщо дитина починає тільки читати, намагайтесь купувати тоненькі книжки з великими малюнками. Діти старшого віку самі підкажуть що вибрати.

Не підганяючи, не вдаючись до примусу можна зацікавити дитину до самостійного читання. Добирати літературу треба таку, від якої справді буде важко відірватися – ту, що відповідає його вікові та вподобанням. Книга має нести щось нове, невідоме раніше. А читання (спочатку з мамою чи татом) приносить радість. Можна вдатися до хитрощів, запропонувавши: «Я читатиму майже всю сторінку, а ти лише перший та останній рядок» або «Я митиму підлогу, а ти читатимеш уголос для нас обох». Дитина вчитиметься читати швидше і їй це буде цікаво. Звичка читати поступово закріпиться.

Вдома повинні бути власні книги як у дорослих, так і в дітей. Збирайте не рідкісні книги, а потрібні, необхідні й цікаві Вам та Вашим дітям.

І, на останок: діти читають у тих сім'ях, де читають батьки – вони бачать перед собою приклад! Читайте. Пізнавайте. Робіть висновки. І просто насолоджуйтеся. Адже «немає розваги розваги дешевшої за читання, як і тривалішого задоволення». (М. Монтегю)

Список використаної літератури:

1. Зінченко, Г.М. Виховання у дитини інтересу до читання/ Г.М. Зінченко // Розкажіть онуку. – 2006. - № 5-16. – С. 103-104.;
2. Константинова, І.М. Загальні заповіді читача. Поради батькам / І.М. Константинова // Шкільна бібліотека. – 2009. - №6. – С. 63-64.;
3. Онісковець, О.Ф. Мамо, почитай, будь ласка, або Як привчити малюка до читання/ О.Ф. Онісковець // Шкільна бібліотека. – 2010. - №10. – С. 63-64.;
4. Скрябіна, Д. Читання замість психолога: які казки позбавлять дитину від комплексів і страхів / Д. Скрябіна // Жіноча газета. – 2014. - №9, 26 лютого. – С. 22.

Виховання в сім'ї**Рекомендаційний список літератури для батьків**

«Виховання дітей потрібно починати з дитинства... їхніх батьків!»

Т. Бер

Світ дитинства – це особливий світ, який живе за своїми власними законами. Дитина розпочинає своє знайомство зі світом у колі своєї родини. Та яким буде це знайомство? Чи зможуть батьки стати гарними гідами?

У період шкільного дитинства сім'я суттєво коригує психічний та соціальний розвиток учня. Батьки мають виховний вплив на дитину передусім своєю особистістю, життєвою позицією та громадянською свідомістю. На формування індивідуальної свідомості учня впливають характер стосунків між батьками і дітьми в сім'ї, ставлення батьків до людей, до праці, навчання, захоплень, активність у суспільному та сімейному житті, загальний культурний рівень оточення.

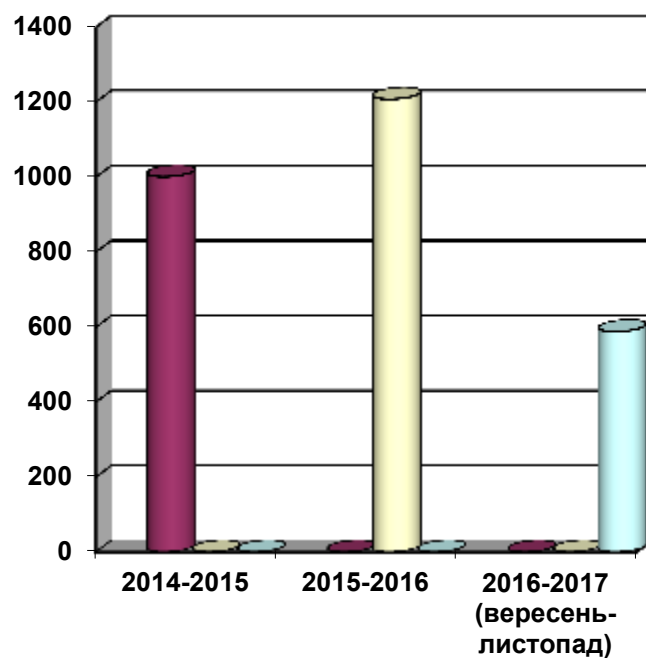
Про вирішення цих та багатьох інших питань у сімейному вихованні йдеться в літературі, переліченій у даному рекомендаційному бібліографічному списку та яка наявна у нашій бібліотеці.

1. Богуславская, Н.Е. Весёлый этикет: развитие коммуникативных способностей ребёнка / Н.Е. Богуславская, Н.А. Купина. – Екатеринбург: АРД ЛТД, 1997. – 191 с.;
2. Грибова, Л.А. О культуре поведения / Л.А. Грибова. – К.: Рад. школа, 1983. – 240 с., ил.;
3. Давидова, О. Разумные игры для малышей / О. Давидова. – К.: Маминё солнечко, 2013. -35 с.;

4. Зайцев, С. Мой малыш. Советы по воспитанию / С. Зайцев. – М.: Махаон, 2004. – 352 с. – (Домашняя энциклопедия);
5. Кириленко, Т.С. Виховання почуттів / Т.С. Кириленко. – К.: Політвидав України, 1989. – 93 с.;
6. Люблінська, Г.О. Дитяча психологія: навчальний посібник / Г.О. Люблінська. – К.: Вища школа, 1974. – 355 с.;
7. Педагогічні задачі і завдання для батьків / під ред.. В.Г. Пасенового. – К.: Рад. школа, 1989. – 189 с.
8. Семиченко, В.А. Мистецтво взаєморозуміння. Психологія та педагогіка сімейного спілкування / В.А. Семиченко, В.С. Заслуженюк – К.: Веселка, 1998. – 214 с.;
9. Сухомлинський, В.О. Батьківська педагогіка / В.О. Сухомлинський – К.: Рад. школа, 1978. – 263 с.;
10. Сухомлинський, В.О. Чиста криниця: казки, оповідання, етюди для сімей. читання / В.О. Сухомлинський. – К.: Веселка, 1993. – 287 с.;
11. Хрипкова, А.Г. В семье сын и дочь / А.Г. Хрипкова, Д.В. Колесов. – М.: Просвещение, 1985. – 240 с., ил.;
12. Щербакова, К.Й. У сім'ї росте дитина: родина і становлення особистості / К.Й. Щербакова, Г.І. Григоренко – К.: Неопалима купина, 2006. – 240 с.;

Моніторинг читацьких формулярів

1. Книговидача

2. Відвідування

